

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

מאי 2023

דוח מסכם – חקלאות אורגנית לשנת 2022

1. רגולציה –

1.1 חקלאות אורגנית בישראל מוסדרת בחקיקה לפי החוק להסדרת תוצרת אורגנית התשס"ה – 2005 והתקנות שהותקנו לפיו. תחת התקנות מעוגנים הנושאים הבאים –

- הסמכת גופי אישור ובקרה האמונים על מתן היתר לסימון תוצרת אורגנית.
- כללים לייצור תוצרת אורגנית מן הצומח ותוצרת אורגנית מן החי.
- רישוי תכשירים המותרים לשימוש בייצור תוצרת אורגנית מן הצומח.

1.2 בשנת 2022 אושרו על ידנו ארבעה גופי אישור ובקרה: אגריאור בע"מ, סקאל ישראל פיקוח והתעדה, המכון לבקרה ואיכות IQC, דרך המעבדה בע"מ.

1.3 בשנת 2023 אושרו על ידינו שלושה גופי אישור ובקרה: סקאל ישראל פיקוח והתעדה, המכון לבקרה ואיכות IQC, דרך המעבדה בע"מ. לחברת אגריאור לא חודש האישור. ההיתרים האורגניים שניתנו על ידי חב' אגריאור בע"מ בעת תקופת אישורם, תקפים עד סיומם. לצורך חידוש היתר נדרשים העוסקים להתקשר עם גוף אישור ובקרה אחר לצורך המשך הרצף התקין והאפשרות להמשיך ולמכור את התוצרת כאורגנית.

2. עוסקים בחקלאות אורגנית-

- בשנת 2021 - 720 עוסקים בעלי היתר אורגני
- בשנת 2022 – 711 עוסקים בעלי היתר אורגני

סה"כ ירידה של 1% במספר העוסקים בעלי היתר אורגני

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

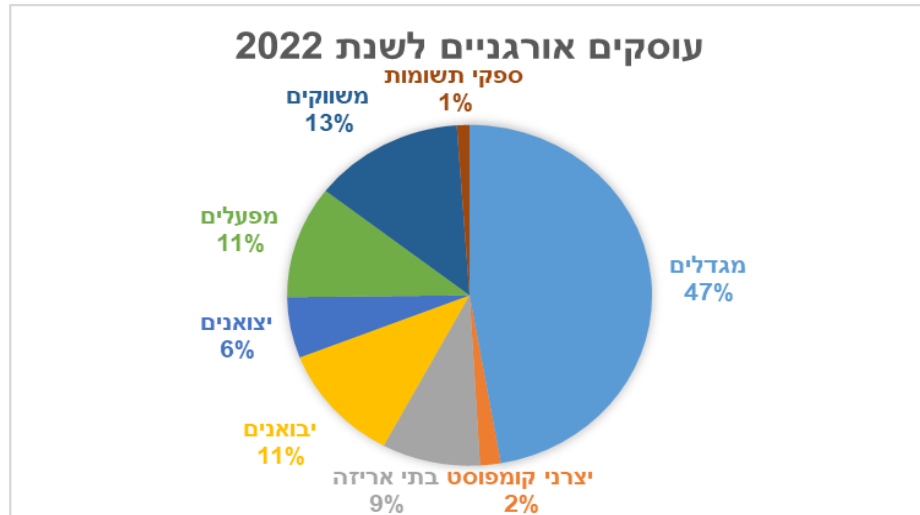
הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

2.1. פירוט פילוח העוסקים לפי סוג לקוחות

פילוח העוסקים לפי סוג לקוחות נשאר זהה משנה קודמת.

טבלה 1 : פילוח עוסקים בעלי היתר אורגני

סה"כ		דרך המעבדה		IQC		סקאל		אגריאור		סוג עוסק
2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	
336	345	7	9	38	40	130	134	161	162	מגדלים
13	13	0	0	0	0	4	4	9	9	יצרני קומפוסט
62	69	0	0	8	9	34	41	20	19	בתי אריזה
80	91	0	0	19	20	34	38	27	33	יבואנים
41	41	0	0	6	6	23	23	12	12	יצואנים
76	84	0	0	8	11	26	29	42	44	מפעלים
95	69	0	0	17	13	35	22	43	34	משווקים
8	8	0	0	2	2	1	1	5	5	ספקי תשומות
711	720	7	9	98	101	287	292	319	318	סכום כולל

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

השינויים העיקרים שחלו בכמות העוסקים בין 2021 ל- 2022:

כמות היבואנים ירדה בכ-1% (11 עוסקים), כמות המגדלים ירדה בכ-3% (9 עוסקים), כמות המפעלים ירדה בכ-1% (8 עוסקים), כמות בתי האריזה ירדה בכ-1% (7 עוסקים) ויחד עם זאת, כמות המשווקים עלתה בכ-37% (26 עוסקים). כמות יצרני קומפוסט, יצואנים וספקי תשומות נשארה זהה.

* הנתונים נסמכים על דיווחים המתקבלים מגופי האישור והבקרה וממאגר ההיתרים לעוסקים בחקלאות אורגנית המפורסם באתר משרד החקלאות.

3. להלן סקירה של מגמות פרטניות בתחום הגידול עצמו:

קבוצת גידול	סה"כ שטח אורגני 2022 (דונם)	סה"כ שטח בהסבה 2022 (דונם)	סה"כ שטח 2022 NOP (דונם)	סה"כ שטח אורגני 2021 (דונם)	סה"כ שטח בהסבה 2021 (דונם)	סה"כ שטח 2021 NOP (דונם)
אגוזים	358	0	326	147	0	125
גדי"ש	16,725	1,689	11,494	18,657	2,265	9,950
ירקות	3,236	176	270	2,523	222	264
פירות	15,791	1,335	4,835	17,624	1,916	3,835
פרי הדר	2,526	86	1,440	2,290	172	1,181
גידולים שונים	7,800	243	1,617	8,407	1,977	1,773
תבלינים טריים	974	49	485	1,450	179	1,015
סכום כולל	47,410	3,578	20,467	51,098	6,731	18,143

שטחים אורגניים מאושרים לפי החוק הישראלי: 47,410 דונם מתוכם 43% מפוקחים גם בהתאמה לחוק האמריקאי.
שטחים אורגניים מאושרים לפי החוק הישראלי כולל שטחים בהסבה 50,988 דונם.

סה"כ שטח אורגני פעיל ירד ב- 3,688 דונם - ירידה של 7% משנה קודמת.

מדינת ישראל

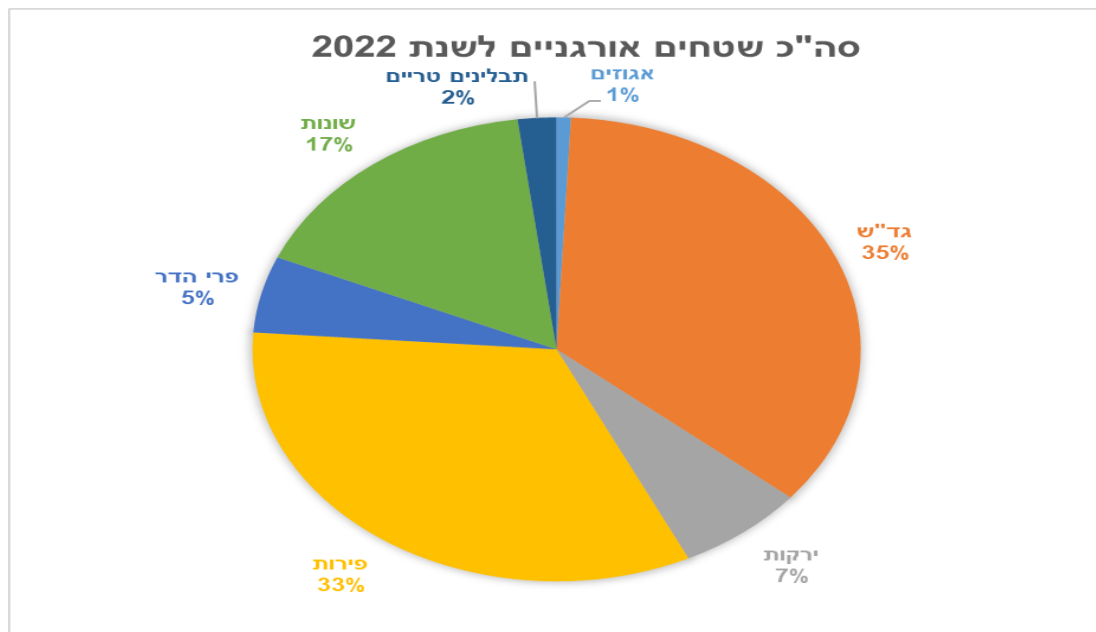
משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

הירידה בשטחים נובעת מארבעה שינויים עיקריים:

1. ירידה של 1,932 דונם בקבוצת הגידול גדי"ש, ירידה של 11% משנה קודמת.
2. ירידה של 1,834 דונם בקבוצת הגידול פירות, ירידה של 11% משנה קודמת.
3. ירידה של 607 דונם בקבוצת הגידולים השונים, ירידה של 8% משנה קודמת.
4. ירידה של 476 דונם בקבוצת התבלינים הטריים, ירידה של 33% משנה קודמת.

3.1 גדי"ש

בשנת 2022 חלה ירידה בסך כל גידולי הגדי"ש של 1,932 דונם לסה"כ 16,725 דונם.

השינויים העיקריים בתחום הגדי"ש היו ירידה בשטחי גידול של תפוח אדמה (3,069 דונם), גזר (284) וחיטה (223). לעומתם הייתה עלייה בשטחי גידול של פפריקה (751 דונם) וחובבה (415 דונם).

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

3.2 פירות

בשנת 2022 חלה ירידה בסך כל גידולי הפירות של 1,834 דונם לסה"כ 15,791 דונם.
השינויים העיקריים בתחום הפירות היו עלייה בשטחי גידול הזית (2,531 דונם) והענבים (176 דונם). לעומתם הייתה עלייה בשטחי גידול של תמרים (312 דונם).

3.3 גידולים שונים

בשנת 2022 חלה ירידה בסך כל הגידולים שונים של 607 דונם לסה"כ 7,800 דונם.
השינויים העיקריים בתחום היו ירידה בשטחים ללא גידול (538 דונם). לעומתם הייתה עלייה בשטחי גידול הכותנה (354 דונם), ענף בחקלאות האורגנית שלאחר מספר שנות דעיכה ניכר כי נמצא כעת במגמת עליה לאור הביקוש בעולם לכותנה אורגנית.

3.4 תבלינים טריים

בשנת 2022 חלה ירידה בסך כל גידולי התבלינים הטריים של 476 דונם לסה"כ 974 דונם. השינוי העיקרי בתחום נובע מירידה בשטחי גידול השמיר (171 דונם).

3.5 ירקות

בשנת 2022 חלה עלייה בגידולי הירקות של 713 דונם. העלייה נובעת בעיקר מעלייה בשטחי גידול הבטטה (677 דונם) והפלפל (99 דונם).

4. חריגות:

במהלך השנה התגלו במסגרת הפיקוח השוטף של גופי האישור והבקרה על יצרני התוצרת האורגנית, 48 מקרים של חריגות מדרישות החוק להסדרת תוצרת אורגנית והתקנות שהותקנו לפיו. כל החריגות הן של שאריות חומרי הדברה אסורים שהתגלו בבדיקות מעבדה. 41 מהן דווחו ע"י גופי האישור והבקרה, 5 ע"י מנהלת ההסמכה והשירותים הווטרנריים ו-2 ע"י האיחוד האירופי.

29 חריגות נמצאו בתוצרת אורגנית טרייה מן הצומח מתוכם 7 מקבוצת הגד"ש (בטטה, תפוח"א, גזר), 4 מקבוצת התבלינים (שמיר, בזיל, עירית), 14 מקבוצת הירקות (מלפפון, פלפל, דלורית), 4 מקבוצת הפירות (מלון, פומלית, לימון).

7 חריגות נמצאו בתוצרת אורגנית מעובדת מן הצומח (שמן ארגן, מקלות ווניל, שמן זית).

8 חריגות בתוצרת אורגנית טרייה מן החי (ביצים) .

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

4 חריגות בתשומות המשמשות ביצור תוצרת אורגנית (קומפוסט), תערובת להזנת בעלי חיים אורגניים).

כל החריגות נחקרו וטופלו ע"י גופי האישור והבקרה. ממצאי התחקירים הועברו לבחינה ואישור של מנהלת ההסמכה ובכל מקרה, התוצרת נפסלה מלהימכר כאורגנית.

5. פיקוח בנקודות מכירה ודיגום לבדיקות מעבדה -

במסגרת עבודת מנהלת ההסמכה, מתבצע במהלך השנה פיקוח בנקודות מכירה המציגות למכירה תוצרת אורגנית טרייה ומעובדת – מן החי ומן הצומח, תוצרת מקומית ותוצרת מיובאת.

במהלך 2022 נבדקו 14 חנויות המציעות למכירה תוצרת אורגנית ברחבי הארץ ובשווקים ייעודיים למכירת תוצרת אורגנית כאשר הפרמטרים שנבדקו הם:

- הטמעת החוק והתקנות
- תיעוד ועקיבות
- הפרדה באחסון
- סימון מדפי המכירה
- דיגום לביצוע בדיקות מעבדה

במסגרת הפיקוח בנקודות מכירה בוצעו 10 דגימות לבדיקת שאריות חומרים אסורים בתוצרת אורגנית, במוצרים טריים ומוצרים מעובדים, 9 (90%) מתוכן נמצאו עומדות בדרישות.

בדיקה אחת נמצאה חורגת מדרישות החוק האורגני :

- פלפל צהוב אורגני נמצא עם שאריות אסורות של flonicamid (0.15 ppm).

החריגה דווחה לגוף האישור והבקרה לצורך ביצוע תחקיר. ממצאי התחקיר העלו כי לא נמצא המקור לשאריות. הפלפל נפסל משיווק כאורגני ומגדל התוצרת נכנס לתוכנית פיקוח מוגבר שיכלול דיגום של התוצרת טרם השיווק בעונה הבאה.

6. עבירות בטיפול יחידת הפיצו"ח:

בנוסף לבדיקות שבוצעו על ידינו באופן יזום באתרי האינטרנט של המשווקים האורגניים, התקבלו 4 תלונות מצרכנים של מוצרים שהוצגו כתוצרת אורגנית ללא היתר מתאים ובניגוד לדרישות החוק. כל התלונות הועברו לטיפול יחידת הפיצו"ח :

- עוסק ששיווק עגבניות אורגניות ללא פיקוח – בעקבות הטיפול נכנס לפיקוח אורגני.

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

- עוסק ששיווק טחינה אורגנית ללא פיקוח – בעקבות הטיפול הוסרה המילה "אורגני" מתווית המוצר.
- עוסק ששיווק מגוון מוצרים אורגניים ללא פיקוח – בעקבות הטיפול נכנס לפיקוח אורגני.
- עוסק נוסף ששיווק מגוון מוצרים אורגניים ללא פיקוח – לאחר חקירה הועבר להמשך טיפול מחלקת התביעות בלשכה המשפטית.

7. מבדק לבחינת עמידה בהסכם ההכרה עם ה-USDA

מנהלת ההסמכה עברה מבדק לבחינת עמידה בהסכם ההכרה עם ה-USDA לפי התקן האמריקאי ה-NOP.

המבדק התחלק לשלושה חלקים: החלק הראשון והשני התבצעו באופן היברידי בחודשים דצמבר 2021, מרץ, אפריל ומאי 2022 והחלק השלישי כלל ביקור משלחת בארץ בתאריכים 19-21.02.23.

החלק הראשון כלל בדיקה של עבודת מנהלת ההסמכה, ניהול מערכת האיכות של מנהלת ההסמכה ובחינת אפקטיביות מערך פיקוח העל.

בחלק השני נבדקה פעילות האיכות של גופי האישור והבקרה וניהול העוסקים האורגניים המפוקחים לפי תקן ה-NOP.

בחלקו השלישי של המבדק התבצע ביקור של המשלחת באתרים אורגניים אשר כלל מבדק בצפייה על מפקחי המנהלה להסמכה.

המבדק עבר בהצלחה והפעולות המתקנות שנדרשו בוצעו, מה שמבטיח המשך תקין של פעילות הסחר האורגני בין ארה"ב וישראל.

דו"ח המבדק יפורסם באתר USDA.

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 03-9681526 פקס. 03-9681533

תחום בכיר סטנדרטים

סיכמו – מירית עמרני, יוחאי לוי ושלי אליסיאן